

วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและความต้องการ ในการพัฒนา คณาจารย์ในสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ โดยมุ่งศึกษาถึงการพัฒนาคณาจารย์ตามภารกิจ หลักของวิทยาลัยครูทั้ง 5 ท่านคือ

1. ให้การศึกษาวิชาการในสาขาวิชาการต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่น และผลิตครูถึงระดับปริญญาตรี
2. ทำการวิจัย
3. ส่งเสริมวิทย์ฐานะของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา
4. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
5. ให้บริการทางวิชาการแก่นักเรียน

ผลลคจนศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาคณาจารย์ วิธีดำเนินการวิจัยในบทนี้ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่ม ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาของคณาจารย์ในสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาคณาจารย์ในสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2528 ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ รวม 6 แห่ง โดยแบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่มและได้กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 368 คน ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งในฐานะผู้บริหาร มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารงานและมีอำนาจตัดสินใจในกิจกรรมระดับต่าง ๆ ของวิทยาลัยครู ได้แก่ อธิการ รองอธิการ หัวหน้าสำนักงานอธิการ และหัวหน้าคณะวิชาทั้ง 6 แห่ง จำนวน 62 คน ใช้ประชากรทั้งหมดโดยไม่มีกลุ่มตัวอย่าง

2. กลุ่มอาจารย์ หมายถึง ผู้มีหน้าที่สอนประจำในวิทยาลัยครูซึ่งมีได้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร ได้แก่ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ บรรจุเป็นข้าราชการครูและปฏิบัติราชการที่วิทยาลัยครูมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี วิทยาลัยครูทั้ง 6 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 จากประชากรทั้งหมด 1417 คน กลุ่มตัวอย่างในแต่ละวิทยาลัยคิดเทียบจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดตามสัดส่วนของจำนวนอาจารย์ในวิทยาลัยครู และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนผู้บริหารและอาจารย์แต่ละแห่งที่เป็นกลุ่มประชากร

ลำดับที่	สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์	ผู้บริหาร	อาจารย์	รวม
1	วิทยาลัยครูจันทระเกษม	11	50	61
2	วิทยาลัยครูธนบุรี	10	29	39
3	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	10	58	68
4	วิทยาลัยครูพระนคร	11	56	67
5	วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ	10	57	67
6	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	10	56	66
	รวม	62	306	368

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชนิดคือ

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร ศึกษาผลงานและกิจกรรมในการพัฒนาคณาจารย์ ตลอดจนสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ รวมกับประสบการณ์ของผู้วิจัยเองมาเป็นแนวทางกำหนดกรอบความคิดเบื้องต้นในการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ถามทั้งกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (check list) จำนวน 6 ข้อ สอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุราชการ วุฒิตำแหน่ง และคณะวิชาที่สังกัด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาของคณาจารย์และความต้องการในการพัฒนาคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ใช้ถามทั้งกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) จำนวน 45 ข้อ มุ่งศึกษาถึงการจัดกิจกรรมการพัฒนาคณาจารย์ตามภารกิจหลักทั้ง 5 ด้านว่า มีมากน้อยเพียงใด ได้แก่

1. ให้การศึกษาวิชาการในสาขาวิชาการต่าง ๆ ตามความต้องการของท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์ระดับปริญญาตรี 14 ข้อ
2. ทำการวิจัย 8 ข้อ
3. ส่งเสริมวิทยฐานะของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 7 ข้อ
4. ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 8 ข้อ
5. ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม 8 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามต่อวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ เกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาคณาจารย์ในภารกิจหลัก 5 ด้าน จำนวน 5 ข้อ ใช้ถามทั้งกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง สัมภาษณ์เฉพาะ
อธิการวิทยาลัยครูในสภวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำนวน 6 คน สัมภาษณ์เกี่ยวกับ

- นโยบายการพัฒนาคณาจารย์
- สภาพการพัฒนาของคณาจารย์
- ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาคณาจารย์

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ งานวิจัย
ต่าง ๆ และศึกษาแนวทางในการพัฒนาคณาจารย์ของกรมการฝึกหัดครูที่ผ่านมา
 ตลอดจนรูปแบบและวิธีการในการพัฒนาคณาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาแห่งอื่น

2. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุง เนื้อหาและส่วนภาษาที่ใช้ให้ถูกต้อง เหมาะสม เพื่อ
สามารถสื่อความหมายให้ชัดเจนตรงกับผู้ตอบแบบสอบถามได้

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ตรวจสอบ
ความถูกต้องของเนื้อหา (Content Validity) และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วนำ
แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว กลับไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อร่วมกันปรับแบบสอบถามเป็นครั้งสุดท้ายได้เป็นแบบ
สอบถามความฉบับที่ใช้ในการวิจัย

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับ
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 ชุด และได้นำไปทดสอบหาค่าความ
เชื่อมั่น Reliability ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.93

สูตรหาค่าความเชื่อมั่น

$$r = \frac{n}{n-1} \left(\frac{s_t^2 - s_i^2}{s_t^2} \right)$$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินงานตามลำดับดังนี้

1. รับหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยไปยังอธิบดีกรมการฝึกหัดครู เพื่อแจ้งให้วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

2. ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมการฝึกหัดครูมีหนังสือแจ้งต่อไปยังอธิการวิทยาลัยครูทุกแห่งในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำนวน 6 ฉบับ เพื่อขอให้อธิการวิทยาลัยครูแต่ละแห่งให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานวิจัย เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ

3. ผู้วิจัยรับหนังสือจากกรมการฝึกหัดครูพร้อมทั้งแบบสอบถามไปขอความร่วมมือจากอธิการวิทยาลัยครูด้วยตนเอง เพื่อให้อธิการมอบหมายเจ้าหน้าที่ช่วยแจกไปตามคณะวิชาต่าง ๆ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามภายในวิทยาลัยครู

4. ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามจากเจ้าหน้าที่ทุกแห่งด้วยตนเอง และศึกษาค้นคว้าแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืนตามเป้าหมายบางส่วนด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง

แบบสอบถามได้แจกไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ อธิการ รองอธิการ หัวหน้าสำนักงานอธิการ และหัวหน้าคณะวิชาในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ จำนวน 62 ฉบับ ได้รับคืน 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.71

กลุ่มอาจารย์ ได้แก่ อาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์จำนวน 306 ฉบับ ได้รับคืน 275 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.87 ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้บริหารและอาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม

สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์	ผู้บริหาร			อาจารย์			รวมผู้บริหารและอาจารย์		
	แจกไป	รับคืน	ร้อยละ	แจกไป	รับคืน	ร้อยละ	แจกไป	รับคืน	ร้อยละ
วิทยาลัยครูจันทระเกษม	11	11	100.00	50	41	80.39	61	52	85.25
วิทยาลัยครูชนบุรี	10	7	70.00	29	29	100.00	39	36	92.31
วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	10	10	100.00	58	57	98.28	68	67	98.53
วิทยาลัยครูพระนคร	11	10	90.91	56	56	100.00	67	56	83.58
วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ	10	9	90.00	57	43	75.44	67	52	77.61
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	10	8	80.00	56	49	87.50	66	57	86.36
รวม	62	55	88.71	306	275	89.87	368	330	89.67

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS
(Statistical Package for the Social Science) โดยแบ่งการวิเคราะห์
ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดย
แจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละข้อ เสนอเป็นตาราง
ประกอบคำบรรยาย

2. ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาของคณาจารย์ และ
ความต้องการในการพัฒนาคณาจารย์ในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ก่อภารกิจหลัก 5 ด้าน
ได้แก่ 1) การให้การศึกษาวิชาการในสาขาวิชาต่าง ๆ ตามความต้องการของ
ท้องถิ่นและผลิตภัณฑ์ระดับปริญญา 2) การทำวิจัย 3) ส่งเสริมวิทยฐานะครู
อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา 4) ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม 5) ให้บริการ
วิชาการแก่สังคม วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
เป็นรายข้อและรายด้านทั้งกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ เสนอเป็นตารางประกอบคำ
บรรยาย

แบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ
ของลิคเคิร์ต (Likert) โดยมีน้ำหนักคะแนนดังนี้

5	หมายถึง	ปฏิบัติมากที่สุด
4	หมายถึง	ปฏิบัติมาก
3	หมายถึง	ปฏิบัติปานกลาง
2	หมายถึง	ปฏิบัติน้อย
1	หมายถึง	ปฏิบัติน้อยที่สุดหรือไม่มีเลย

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อสภาพและความ
ต้องการในการพัฒนาคณาจารย์ใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยดังนี้

4.50-5.00	หมายความว่า	มีการพัฒนามากที่สุด
3.50-4.49	หมายความว่า	มีการพัฒนามาก

- 2.50-3.49 หมายความว่า มีการพัฒนาปานกลาง
 1.50-2.49 หมายความว่า มีการพัฒนาน้อย
 1.00-1.49 หมายความว่า มีการพัฒนาน้อยที่สุดหรือไม่มีการพัฒนาเลย

สถิติที่ใช้ คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) โดยวิธีสูตร (ประคอง กรรณสูตร 2517: 40-41)

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ย

$\sum fx$ = ผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร

คำนวณหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยวิธีสูตร (ประคอง กรรณสูตร 2517: 51)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left(\frac{\sum fx}{N}\right)^2}$$

S.D. = ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum fx^2$ = ผลคูณระหว่างความถี่กับกำลังสองของคะแนน

fx = ผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร

3. ข้อมูลเกี่ยวกับความเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถามต่อวิทยาลัยครู และสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ในเรื่องการพัฒนาคณาจารย์คือภารกิจหลัก 5 ด้าน วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
4. ข้อมูลในการสัมภาษณ์อธิการวิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยครูรัตนโกสินทร์ จำนวน 6 แห่ง วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)